

Selamımız Var Bir Güzele...

Vefatının birinci yılında kimi zaman hiç aramızdan ayrılmamış gibi hissettiğimiz, kimi zaman da uzun yılların hasretiyle aradığımız Osman Amcamızı sevgili dostu Aydın Arif'in kendisi hakkında kaleme aldığı bir yazı ile anmak istedik...

Osman Amca, bana amcam mesafesinde, tanımaktan çok mutlu olduğum, hayat hamurumu şekillendiren önemli insanlardan biriydi. Elimden gelen yazmak; onu kendimce yorumladığım bir romanımda yâd etmek kaçınılmazdı. *Kırmızı Düşler Sokağı*'nin aykırı karakteri Duman'ın taranması, ruhsal yaralarının sağaltılması da kaçınılmaz olarak Osman Amcaya düştü. Benim tanıdığım tek eren oydu. Hep cefâmi çekti. Bundan da gocunmaz diye düşündüm. Ama ne yazık ki kitabı bastırıp eline verme zevkini tadamadım. Benden hakkında bir şeyler yazmam istenince orada yazdıklarımı bir daha okudum ve ilave edecek tek şey bulamadım. Az bile olmuştu. Sevgiyle...

Kırmızı Düşler Sokağı'ndan...

"Duman olanları bir anlama bağlayamamanın şaşkınlığındayken Dede birden ortadan kayboldu. Mis gibi sümbül kokan bu yaşlı İstanbul sokağında yapayalnız kalakalmıştı. Bir süre amaçsız etrafına bakındı. Herkes işine dönmüştü. Çevrede akıl danışacağı birini aradı. Kimse yoktu. Tam ümitsizliğe kapılacakken insafı yokuşun tepesinde iki büklüm bir nine belirdi. Bastonunun yardımıyla zar zor yürümekteydi. Yüzünden oldukça acı çektiği anlaşılıyordu. Şalvarı, çatkısı ve cepkeniyle klasik köylü anasıydı. Duman yanına yaklaştı. Kadın yüzünü buruşturarak aşağıdan seslendi: 'Kimsin, nesin evlat? Romatizmadan bittim zaten, kesme güneşimi.' Sesi vuruk kırıktı. Duman merakla sordu: 'Nenem, neden çıktın bu halde sokağa?' Bu arada kenara

çekilip güneşini salmıştı. Kadın onu yanıtladı: 'Yatalak olsam, Osman Amca'yı karşılamak için yatağımla çıkarım.' Duman Abi bahsedilenin kendi amacı olduğunu hemen kavradı. Fırsatı kaçırmayıp sordu: 'Nerede bulabilirim onu nene?' Yaşlı kadın başını zorlanarak geriye, biraz önce çıktığı dar sokağa çevirdi. Çenesiyle kapısında yemlenmiş kedilerin cirit attığı küçük evi gösterdi. Duman Abiyi artık kimse tutamazdı. Heyecanla kısa yolu kat etti ve kapısına yanaştı. Hızla vurdu. İçerden gelen, davetçi sesin sıcaklığında eridi. Aynı hızla hamle etti. Fakat kapı kırıntı normal insan boyuna göre kısaydı. Ancak eğilerek içeri girilebilirdi. Dikkat etmediğinden başını şiddetle çarptı. Belki de tüm yaşamı boyunca yediği en yararlı darbeydi bu. Baş eğilecek tek şeyin bilgiyi bilgeliğe dönüştürmüş insan olduğunu öğrenmeye ilk adımını atmıştı.

O günden sonra Duman, bu zarif insanın peşinden ayrılmadı. Hatta akşam gitmesi gerektiğinde sokağın kedilerini bile kıskandırdığı oldu. Mümkün olsa kapı eşliğine yatacaktı. Kör Abid ve temsil ettiği karanlık dünya çok gerilerde kalmıştı.

Osman Amca günlerce, haftalarca, aylarca onu en ince ayrıntısına kadar taradı. Karşılıksız vermeyi gösterdi.

Tüm yozluklarının üstünden geçti. Onları sürüdü, eşeledi, yıkadı ve bitirmeye çalıştı. Fazla gibi gözükken eksikliklerini gösterdi.

Düğümünü açtı. Kısa devrelerini söktü attı. Kendinden, yaşamından canlı örnekler verdi. Yalnızlığın bazen çok yararlı, kimsesizliğin tehlikeli olduğunu gösterdi.

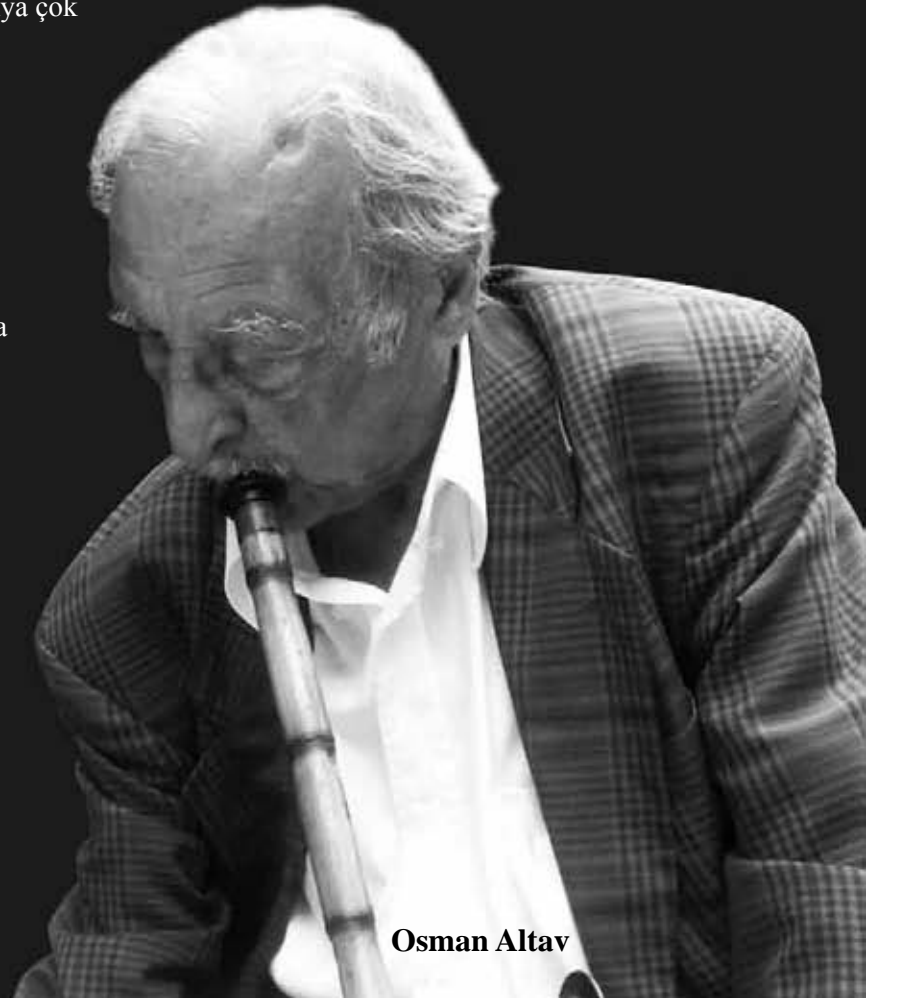
Küçük odasında görünüşte tek başına yaşıyordu. Ama tüm dünyayı doldurmuştu içeriye. Kapısı herkese açıktı. Kedilerinden, mahalle sakinlerinden ve yolculardan bir sürü canlıyla yolu devamlı keşşiyordu. Benlikte direnmek yerine teslim oldukça nasıl çoğaldığını gösterdi.

Onca yaşına rağmen hep hak dostu peşindeydi. Bir güler yüz, tatlı dil ve hoş sohbet uğruna, sırasında, şehrin öbür ucuna gidiyordu. Sabrın insanı nasıl güzelleştirdiğini gösterdi.

Her yeni insanda yeniden başlamaktan en ufak bir sıkıntı duymuyordu. Toprak gibi değersiz gözüküp her tohuma vatan olmayı gösterdi.

Kucağını açtıkça pek çok karışık çözümsüz olay gelip onu buluyordu. Artık bedeni de eskisi gibi kavi değildi. Fakat hiç şikâyeti olmuyordu. 'Hakkın takdiri, tertibi' diye diye yakınmamayı gösterdi.

Piriyle hemhaldı. Aşkı gösterdi. İlgiden ezikti. Mahcupluğu gösterdi. Kitap okudu, ney üfledi; hayreti gösterdi. Hep kendini ufaladı; Tanrıyı gösterdi..."

Osman Altav

AYIN KONUĞU

Deniz Tipigil

Bültenimizin bu sayısında ayın konuğu Anadolu Aydınlanma Vakfı'nın internet sitesindeki ve Ayorum'daki yazılarından tanıdığımız Mustafa Alagöz...

Soru: Sizi "İdeolojik Aklın Serüveni" adlı kitabınızdan, Anadolu Aydınlanma Vakfı'nın internet sitesindeki ve Ayorum'daki yazılarınızdan tanıyoruz.. Düşüncelerinizi, fikirlerinizi yazarak ifade etme yolculuğunuzu bize nasıl anlatmak istersiniz?

Mustafa Alagöz: Lise yıllarımdan beri okumayı çok severim. O yıllarda politik ortam çok canlıydı. Üniversitede okumak için İstanbul'a geldim. 1980 öncesi politik ortamda aktif olarak bulunuyordum. TKP'nin gençlik örgütünün merkez eğitim ve ideolojik büro sorumlusu olarak çalışırken örgütsel sorumluluk gereği de çok okurdum. O dönem bildiri metinleri, belirli ideolojik yazılar yazardım. 12 Eylül dönemi gizlilik dönemiymiş. O zamanlar örgüte bağlı gizli olarak yayınlanan kimi yayın organlarına yazılar yazardım.

Daha sonra 90'lı yıllarda bir grup arkadaşla bir amatör kültür dergisi çıkardık; adını da Sait Faik'in bir öyküsünden almıştık: *Hişt*. 7-8 yıl kadar sürdü. Oldukça keyifli bir süreçti. Ahmet Ümit de bizimle idi. Onun yazarlığının da ilk yıllarıydı. Yazmak bana çok zevk veriyordu. Yazım teknikleri konusunda, daha doğrusu düşüncelerimi yazılı olarak anlatma konusunda bana Ahmet'in çok yardımı oldu.

Örgütsel çalışmalarda çokça eğitim ve seminer çalışmaları yaptım ama bunlar hep sözeldi. Bu dergi çıkarma sürecinde yazı yazmanın hem zevkini alıyordum hem de bunun düşünceleri sözlü olarak anlatmaktan çok farklı bir disiplin olduğunu görüyordum. Bir ara birkaç yayıneviyle çalıştım. Roman dosyaları okuyordum. Bu süreçte edebiyat teorileri ve yazım teknikleri konusunda bulduğum tüm kitapları okudum. Bir yandan da roman eleştirileri yazıyordum ve bunlar bazı günlük gazetelerin kitap eklerinde yayımlanıyordu. Daha sonra Anadolu Aydınlanma Vakfı ile tanıştım ve *Us Düşün ve Ötesi Dergisine* yazılar yazdım.

(röportajın devamı 3. sayfada)

KARİKATÜR

Orhan Doğu

Yüreğe Yazmak

Tarih bilinci öznenin kendi üzerine dönmesi ile başlar. Bu dönüş başlangıçta her ne kadar *öznelmiş* gibi görünse de bu nevi bir etkinlik içindeki özne, toplumun özeğinde, onun dinamizmini taşır. Tarih bilinci, *bilinçli* bir etkinlik olduğundan, şüphesiz toplumun her ferdinde tam ve kâmil olarak bulunması beklenemez. Nitekim insan dünyaya *bilinçsiz* olarak gelir. Ondaki yegâne varsıllık, içine doğduğu toplumun kültürü ve o kültürün yaşantılarıdır.

Öyle ki özne toplum içinde ilkin kültürün, yani tarihsel olanın uygulamalarıyla karşılaşır. Bu kültür olgusu, tarihsel olması dolayısıyla da, bilinçli değil ama geleneksel, yani âdetlere dayalıdır. Ve etkinliği bilincin veya özbilincin edimleri olmaktan çok uzak, genel bir *itaat* ile işler. Bu işleyişe genel olarak "*töre*" denilmektedir.

Törenin *iyi* veya *kötü* olmasına, *doğruluğuna*, *yanlışığın* bakılmaz. *Töre*, başında "*tarih hükümdarının*" bulunduğu, toplumsal sorgulamaya kapalı, ama öznenin kendi iç sorgulamasına ve genellikle aydınlanmaya izin veren bir olgusalıktır. Zira *tarih* de *kültür* gibi özbilinçli kişilerin karakter ve iradeleri ile oluşur ve şekil alır.

Kanunlar veya yasalar ise, bu tarihsel iradenin bir neticesi olarak, mevcut toplumun en yüksek tinselliğinin yansımalarıdır. Bu *tin* ancak insandan yansır. Tam bu nedenle, tarih bilinci ve iradesi toplumsal değil ama öznel olmaya zorunludur. Nitekim hiçbir toplum tüm

fertleriyle *aydın* veya en azından *bilinçli* dahi olamaz. Böyle bir toplum ideali, son tahlilde *bireyleri* hayvansal bir şuur durumunda eşitlemekten kurtulamaz.

Musa öncesi İbrani gelenekleri Tanrı tarafından kutsanır. Bu kutsama tarihe aşkın olarak değil, dünya tininin mevcut durumuna göre bir kutsallık taşımaktadır.

İbrahim oğlu yerine bir koçu kurban ederek, yaşadığı dönemin ötesinde bir tinselliğe sıçramıştır. Bu hareketi takdir edilmeliydi ve edildi. Tanrı, İbrahim'i kutsamalıydı ve kutsadı. Lâkin, günümüz tinindeki bir insanın rüyasında kendisine emrolunan, oğlunu kurban etmesi gibi bir buyruğu tevîl ederek yorumlaması, İbrahim'in dönemindeki kadar takdir ve iltifat görmeyecek, hatta bu davranışın aksi feraset ve basiretten uzak kabul edilecektir.

Buradan varılacak sonuç şudur: İbrahim kendi döneminin kâmilidir. Nuh ve İshak ve Yakub da öyledir... Ancak, *Kendini Tekrarlamaktan Münezzeh Olan*, bugün yepyeni İbrahimlerden, İshaklardan, Yakuplardan söylemektedir.

Yusuf'a gelince...

Yusuf şeriatın gelmesinden evvel, şeriate göre davranmasıyla, yani töreye veya dönemin toplum normlarına göre değil ama kalbinin kendisine gösterdiği yolda yürütmesi nedeniyle *güzel*'dir ve yine aynı nedenle *salih* sayılmıştır.

Aziz Pavlus, Romalı cemaate yazdığı mektubunda bu konuya değinerek, kendisine şeriat bildirilmeksizin

şeriate göre davrananların *salih* sayılacaklarını bildirmişti (İncil-i Şerif *Romalılara Mektup* 2:13-16). Zira *salah* şeriatın içine doğmakla değil, şeriate göre davranmakla tamam olur. Yusuf, Musa'nın şeriatini değil ama İbrahim'in töresini ve Mısır'ın kanunlarını bildirdi. Ama yine de İbrahim'in âdetlerine veya Mısır'ın kanunlarına göre değil, kalbinin feyzine göre davrandı; çünkü *şeriat onun kalbinde yazılıydı*.

Şeriatın kalbe yazılı olması *ferdiyet* bilincidir. Toplumun içinde ama toplumun öngörü ve kabullerine aşkın olarak, *yaşamın ilkesini* bizzat kendinde bulmak demektir. Veya tasavvufi söylem ile *Hakk üzere yaşamak* demektir.

Sohbetlerde yükselen "Hakk" nidaları, sohbeti tasdik için değil ama *tâlibin* yaşam ilkesiyle bağdaştığından, aslında varlıktan yükselen bir *kabul*'dür. Bu, tam anlamıyla *bütün kalb ve bütün canla* kabul etmek demektir. Aksi takdirde bu nida gürültüdür, zira *Hakk*, ancak tahakkuk üzere vukû bulur.

Yusuf'ta *Hakk*, bu minval üzere *tahakkuk* etmiştir. Böyle birisi için şeriatın hükümleri faydasızdır, zira O zaten kendi başına şeriatıdır.

"*Mesih*" olarak beklenen, kalbine şeriatın yazılı olduğu insan, "*ecce homo*" gerçek anlamıyla bu insandır. Yine de "*Yusuf işte böyle bir insandı*" denilemez, ama ancak böyle bir insana "*Yusuf*" denilebilir. Hakk!

izzeters80@gmail.com

Bilgi ve Emek

Mustafa Alagoz

Bilgi düşüncenin gıdasıdır, anlayış düşüncenin bahçesi, düşünce ise bu bahçenin çiçekleri. Hz. Mevlana'nın şu sözü zamana aşkın bir hakikatin ifadesi: "Ey insan! Sen bir düşünce varlığısın; gerisi et ile kemik."

Yaşamımıza birebir etki eden şeyler doğal olarak bizi daha çok uyarır ve dikkatimizi kendine çeker. Acıkırsınız, bunu hemen duyumsarsınız ve onu giderecek çareler ararsınız. Evsiz kalır ev arar, kimsesiz kalır insan ararsınız. Fakat kendinizden mahrumsanız, kendinize uzaksanız ne olacak? Dahası, modern yaşam, insanı her gün kendinden daha da uzaklaştırma yönünde kışkırtıp dururken, kendimizden ayrı kalıp gurbet ellerde hüsrân içinde yaşamaya iterken...

Yaptığımız tüm etkinlikler doğal gereksinimlerin uyarılarını karşılamaksa, bunu hayvan ve bitki tüm canlılar yapıyor. Yani bu düzeyde sadece doğal bir varlığımız demektir: "Nefs hayvanı". Bu aşamaya kurgul felsefede "duyusal bilinç" aşaması deniyor; "Tinsel Hayvanlar Ülkesi" (Hegel). "Olsun, ne var bunda?" deyip yan gelip yatabiliriz. Orada kalabilsek sorun yok ama şu düşünme enerjisi sürekli sağa sola yönelip arayışlara girmese, bir türlü yerinde durmayan yaramaz çocuk gibi her şeyi kurcalamasa sorun yok.

Yan gelip yatar ya da içimizdeki şu Âdem'e secde etmeyen şeytana uyup yaşayabiliriz. Öte yandan, bu şeytanı, şeyi tan etmektan alıkoyup içimizdeki bütünlüğü açığa

çıkarma, donanımlarımız, yetilerimiz yoluyla kendi kendimizi "emin beldeye" de taşıyabiliriz.

Duyusal ve dürtüsel tüm gereksinimler karşılandığında doyum bulursunuz, tatmin değil. Doyum bulmak bedensel ve doğasal gereksinimlerin karşılanması ile geçici olarak duyumsadığımız hazdır. Sınırlıdır, kendini tekrarlama biçimindedir ve mekaniktir. Aynı zamanda da aslı varlığımızın bizi zorladığı; ne olduğumuz, anlamamız nedir gibi içimizden kabaran uyarıları

örtmeye de yarar. Bu içsel zorlama ayrımsız her insanda vardır. Ve insan bundan dolayı sürekli bir gerilim altında bulunur; kuşku, korku, öfke, sabırsızlık gibi duyumsamalar bu gerilimin gerçekleşme biçimleridir.

En temel, varoluşsal kutuplarımız bunlar; verilirler, yani bize rağmen bizim içimizde etkindirler. Bu kutupsallık, felsefede diyalektik denilen yasalılığın içimizdeki karşılığıdır. (Kadim Bilgelikte *Cedel* dedikleri hakikat).

Bu yazı insanın hem meşakkatli hem zevkli derdinin tarih boyunca nasıl seyir ettiğini

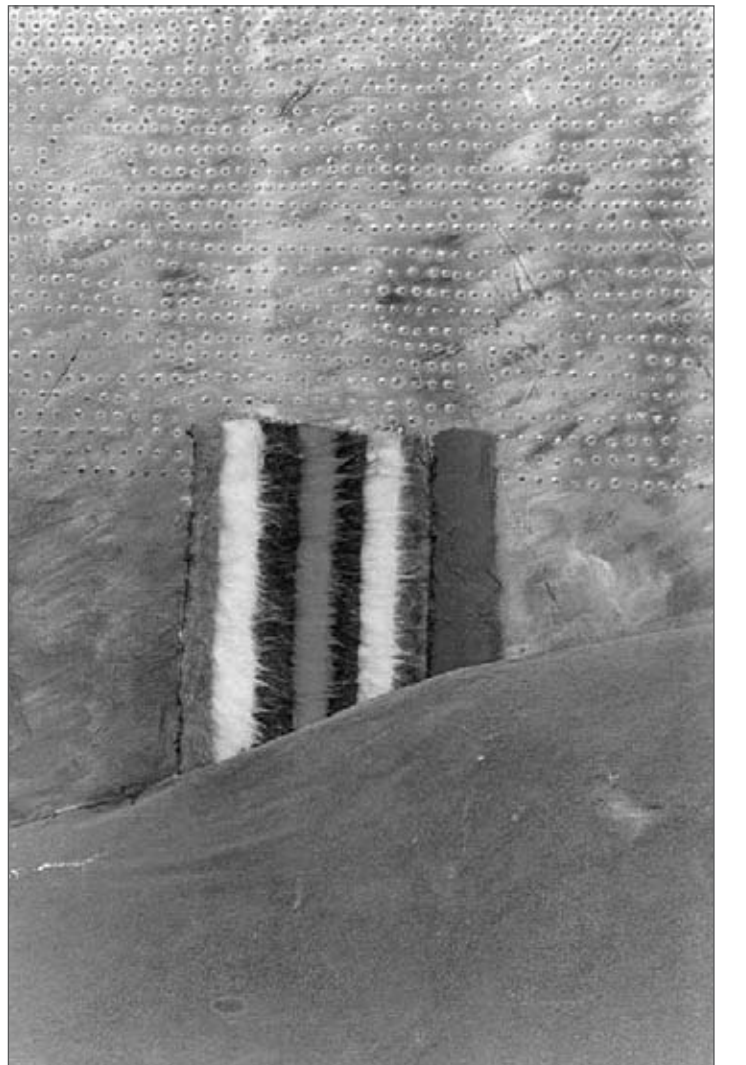
gözler önüne seriyor. Yazılar ikna etme, kendini kabul ettirme kaygısı taşımadan yazıldığında çok daha sevimli oluyorlar. Zihinsel bilgi üzerinden ilişki kuran insanlar, fikir alış-verişi yapanlar bu iddialaşmadan kolay kolay kurtulamazlar. Çünkü bildikleri ile kendilerini özdeşleştirip bunu bir kişilik sorunu haline getirirler. Ama emekle, tefekkürle, deneyimle erişilen gerçeklikler kendilerini kabul ettirmek için bir iddiada bulunmaya gereksinim duymazlar. Onlar deneyimlerine dayanarak

kendilerinden emindirler (emin belde). İnsanlara akıl vermek, didaktik davranmak yerine, "Ben bir yol izledim ve bunları deneyimledim, bunlara şahit oldum. Dene sen de göreceksin, hem de kendine özgü yollardan, kendi özgünlüğünü ortaya koyacaksın" gibi bir tutumla.

Engin gönüller, şefkatli anlayışlar, paylaşımcı-umut verici emekler hep olagelmıştır. Bu emekler ve onları paylaşımaya sunanlar oldukça, insan minnet duymaktan, hayata güvenmekten uzak kalır mı hiç?

mustafagoz52@yahoo.com.tr

İÇİMİZDEKİ SANATÇI

Saadet İvecen

Terimsiz ve Yöndemsiz Düşünme

İhsan Fazlıoğlu

Platon, Phaidros diyalogunda, yazının Mısır tanrısı Thoth tarafından icat edilip Firavun'a sunulduğunda, Firavun'un pek çok açıdan bu yeni keşfe şiddetle itiraz ettiğini, en önemlisi de bilginin ehil olmayan kişilerin eline düşeceğinden korktuğunu dramatik bir biçimde anlatır ve ekler: Düşünce bir defa yazıldı mı artık sağda solda dolaşır; anlayanın anlamayanın eline düşer; kime bir şey söylemeli kime söylememeli bunu seçemez; çünkü yazı da resim gibi derin bir sükkuttur. Onu konuşturan kişi, simgelerin temsil ettiği gerçeklikleri bilmiyorsa, hakikati bulamaz; yalnızca hoşça/boşça vakit geçirir.

Platon'un bu kaygısı felsefe-bilim tarihinde karşımıza sıkça çıkar; bu nedenle bilginler sahip oldukları bilginin ehil olmayan ellere düşmesini engellemek için günlük dilin olanaklarının ötesine geçerek simgelere sığınır. Yalnızca simya ve astroloji gibi gizli bilgilerde değil, dinî bilgide de benzer dikkate ve rikkate sahiptirler. Nitekim, İslâm Medeniyeti'nin ilk yıllarında yazının bir sorun

olması bu yüzdendir: Lâfzın resmettiği bilginin temsil ettiği gerçekliğin çarpıtılması; hatırlamak için belirli bir zemine çizilen şekillerin, bizâtihi temsil ettiği anlamın yerini alması... Harf sözcüğünün anlamının nakş etmek, kitabetin de kitabe örneğinde görüldüğü üzere yazıt anlamına gelmesi, ilk dönemlerde insanların yazıyı, bir temsil aleti olarak gördüklerine yalnızca birer işaretir.

Yunan felsefe-bilim tarihinde Sofistlerin, günlük dilin yol açtığı sorunlar üzerinden düşünceyi şaibeli bir hale getirmesi, özellikle Aristoteles'in mantık bilimini kurmasıyla aşılıma çalışılmış; kavram, tanım ve çıkarım sürecine işaret edilerek düşüncenin temel 'linguistik form'una dayalı, günlük dilin olanaklarının üstünde yarı simgesel nesir bir dille, düşüncenin kavramsal, nedensel ve eleştirel yapısı ortaya konulmuş; bu tarihten itibaren dille anlamsız bir şekilde oynayanların yaptıkları işe, sofist sözcüğünden bozma safsata, yani anlamsız konuşma adı verilmiştir.

İslâm medeniyetinde dahi İbn Sina-Fahredden Razi çizgisinde nazarî ve amelî hikmette hakikati ifade etmek için, mantık ilminin olanaklarına dayalı yarı simgesel bir dil benimsenirken; talimî/riyazî sahada İbn Heysem-Nasiruddin Tusî çizgisindeki simgesel bir dil takip edilmiştir. Öyle ki, terimlerin hâkim olduğu İslâm düşünce geleneğinde, ıstılah bile sulh yani barış sözcüğünden türetilmiş; düşüncede lafzın değil mananın öncelenmesi, özellikle vurgulanmıştır. Bir düşünür kasdının, demek istediğinin, yani mananın yanlış anlaşılması için hem lafız hem mefhum hem de mâ-sadak düzeyinde ne olduğunu açık ve seçik bir biçimde belirlemeye çalışmıştır. Medrese eğitim sisteminde alet bilimler olarak dil ve mantığa verilen önem, özellikle XIII. yüzyıldan itibaren İslâm düşünce geleneğinde yazılan metinlerin sıkı terim örgüsü, özlenen bu gelişmeyle ilgilidir.

Yeniçağda Batı Avrupa'da ortaya çıkan yeni bilme tarzı, ampirik-matematik-mekanik doğa felsefesi de kendisine has bir terim dağarcığı ve dil geliştirmiştir. Öyle ki, felsefî düşünce bir tür kavram yaratıcılığına dönüşmüş; filozof-bilim adamları demek istediklerini, sıkıca tanımlanmış yeni terimlerle ifade etmeye çalışmıştır.

Nicel dilin egemenliği öyle bir hal almıştır ki, XIX. yüzyılın ikinci yarısında Maxwell, Elektromanyetik Teorisi'ni yayımladığında Avrupa'nın tamamında bu teoriyi yüze yakın bilim adamından başkası anlayamamıştır. Günümüzde de her bilimin kendine has bir terim dağarcığı vardır ve bu bilimi öğrenmek biraz da bu terim dağarcığını bellemek demektir. Collingwood gibi filozoflar bile çağdaş bilim hakkında konuşurken safsataya düşmemek yani anlamsız konuşmamak, dolayısıyla da gülünç olmamak için azami dikkat göstermek gerektiğine sıkça işaret etmişlerdir.

İster hoşlanılsın ister hoşlanılmasın, bilgi, herkese açık, ancak belirli bir eğitim sürecini başarmış insanların elde edebileceği bir şeydir. İnsanlar içerisinde doğdukları toplumun eşyayla temas kurma tarzını eğitim/terbiye yoluyla, eşyanın bilgisini ise talim/öğretim yoluyla kazanır; davranışta ehlileşme yanında bilgide de bir ehlileşme süreci yaşarlar. Elbette herkes günlük tecrübe içerisinde bakkal hesabı yapacak kadar aritmetik bilir; ama matematik bilmek farklı bir eğitimi gerektirir. Benzer biçimde bir kişinin mensubu olduğu dinin ilmihal bilgisi ile fıkıh ve kelâm bilgisi arasında büyük fark vardır. Kısaca yüksek bilginin toplumsallaşması, belirli oranlarda aşağıya doğru süzülmesi, bu toplumsallaşmayı ve süzülme denetleyen kurumlar var olduğu müddetçe faydalıdır da...

Şimdiye değin dile getirilen düşüncelere nazarî seviyede kimsenin itiraz etmeyeceği söylenebilir. Özellikle günümüzde matematik gibi formel veya fizik gibi temel bilimler alanlarında ciddi bir uzmanlık gerektiği sıkça vurgulanır. Örnek olarak, hiçbir gazetede köşe yazarı, uzmanı değilse, ne Kuvantum Fiziki'nin ne de felsefesinin derin sorunlarına girmez; ya da topolojinin problemleriyle, lineer cebirin sorularıyla uğraşmaz, astrofizik karmaşık teoremlerini tartışmaz. Böyle bir işe kalkışan kişinin denetlenmesi de nispeten kolaydır; çünkü sahanın uzmanı, daha baştan köşe yazarının kullandığı terimlerden başlayarak ne kadar anlamsız konuştuğunu kolayca ortaya koyar.

İlginçtir ki, en basit konuda bile uzmanlık isteyen insanlar, dinî, tarihî kısaca beşerî/sosyal bilimlerde aynı hassasiyeti göstermezler. Basit bir işlemi çözen bir bilgisayar programı için kursa gidenler, manevî dünyalarını belirleyen dinî metnin bir cümlesini anlamak için gayret sarf etmez; bilenlere sormaz, hatta konuşma hakkını sürekli saklı tutarlar. Benzer biçimde ne lâfız ne mefhum ne de mâ-sadak düzeyinde anlamadıkları tarihî bir metin üzerinde ahkâm keserler; geçmişi yargırlar. Hafif bir deyişle, dinî, tarihî, kısaca sosyal/beşerî bilimler "ağzı olan herkesin konuştuğu", kendisinde bu hakkı gördüğü bir sahaya dönüşür.

Türklerin tababet, diyanet ve siyaset alanlarında doğuştan bilgili olduğu, şaka yollu söylenir. Halk düzeyinde bu şakanın kaldırılabilir bir tarafı vardır; çünkü halk bu davranışında, en nihayetinde, bir art niyet sahibi değildir. Ancak, şöyle ya da böyle bir eğitim almış, kendisini aydın kabul eden, çeşitli gazete ve dergi köşelerini hasbelkader tutan kişilerin hemen her konuda ahkâm kesmesi, safsata yani anlamsız konuşması, sanırım Türkiye'de dinî, tarihî, kısaca sosyal/beşerî bilimlerin bir terim dağarcığına ve yöndeme sahip olmamasıyla yakından ilgilidir. Düşünce, terimsiz ve yöndemsiz yapıldığında ise kaçınılmaz olarak, ehil olmayanların, -Tolstoy'un deyişiyle- "fikir fahişelerinin" eline düşer.

* Anlayış Dergisi, Sayı 55, Ocak 2008

Soru: "Hayat Yeşil, İnanç Gri" başlıklı yazınızda, etkinlik ve eylem kavramları arasındaki farkı "Etkinlikler olanın tekrarı, olmakta olanın sıradan akışıdır. Eylemler ise dönüştürücüdür" olarak ifade ediyorsunuz. AAV'nin bu seneki çalışma konusu olan mitleri ve etkilerini tam da bu ayırmada nasıl okuyorsunuz?

Mustafa Alagöz: Mit ve mitoloji konularına ben de aslında yeni yeni yoğunlaşıyorum. Ama bunun bizim sezgi ve keşf yanımızın bir ürünü, aynı zamanda sezgi ve keşfin açılmasının yolu olduğunu görmek çok heyecan verici. Öyle bir şey ki bir kaynaktan besleniyor, aynı zamanda çıktığı kaynağı da dönüp tekrar besliyor. Bence insanlaşma aslında insanın kendini tanıma sürecidir. Bilim insana nesne-olay-olguların bilgisini verir. Salt bu süreçte kalmak insanı kendinden uzaklaştırır, kalbini katılaştırır. Ama mitler ve bunların harekete geçirilmesi olan ritüellerin insanı kendisini tanımanın yoluna soktuğunu düşünüyorum. Günlük yaşamda da asıl dönüştürücü olan güç eylemlerdir. Çünkü onlar amaçlı, bilinçli ve bir erek tarafından disipline edilen tinsel bir süreçtir de. Ve dönüşüm tinselliktedir, gerisi doğadır.

Soru: Anadolu Aydınlanma Vakfı çalışmalarına ne zamandır katılıyorsunuz? Bir üyesi olarak, vakfın amacı ve çalışmaları sizin için ne ifade ediyor?

Mustafa Alagöz: Vakıfla 1999'un Ekim ayında tanıştım ve dünyam değişti. Şöyle diyebilirim: hayatımda yakaladığım ve yakalayacağım en zevkli, en bereketli hayat kaynağı. Çünkü kadim bilgeliğin binlerce yıldır, binlerce güzel insanın aklından ve gönülünden doğup taşan manevî güzelliğinin nimetlerine kavuştum. Nefsin ve egonun insanı ne hallere soktuğunu, insanın içini nasıl deyim yerindeyse yüksek gerilim hatları ile örümcek ağı gibi sardığını fark etmemi sağladı. Kendine paye verip ayrık ve özel birisi olduğunu zannederek insanın kendini nasıl avuttuğunu gördüm. Ve bunun da aslında zavalıca, acınası bir durum

olduğunu görmemin yolunu açtı.

Soru: Yolculuğunuzla başladık, öyle sonlandırılmı röportajımızı; önümüzdeki projeleriniz neler, yeni bir kitap çalışması var mı yolda?

Mustafa Alagöz: Okumayı ve yazmayı seviyorum. Osho'nun bir sözü vardır: "Amaç sizi böler," der. Bu sözü uzun süre anlayamadım, ama önemli bir şey söylüyormuş... Ayrıca Kuran'da Müddessir Sûresi'nde geçen bir ayet var; şöyle: "Her nefis kazandığına karşılık bir rehindir." Bunu ilk okuduğumda çok etkilenmişim. Yanıtım şu: Proje yapmak yerine hayat yolculuğunda yürümek ve yaşamın karşıma çıkardıklarına göre ne yapacağıma o zaman karar vermek.

* Mustafa Alagöz'ün internet sayfamızdaki yazılarına ilgili adresten ulaşabilirsiniz: http://anadoluydinlanma.org/tum_yazilar.asp

Kadim Bilgelik ve Modernizm

Metin Bobaroğlu

Modernizm – *projesi gereği* – insanı tarihinden; gelenek, görenek ve törel değerlerinden kopardı. Sanayileşme “*büyük aile*”yi parçaladı; anne baba ve çocuktan oluşan *çekirdek aile* ortaya çıktı. Bu ise geçmişle gelecek arasındaki *köprüyü yıktı*; süreklilik kırıldı (dekadans). Dede torun bağı koptu. Ekin (kültür) aşlında dede torun ilişkisinde sürekliliğini korur. “*Dedesini koruk yer, torunun dişi kamaşır.*”

Modernizm, insan ilişkilerine nesnelere (*sanayi ürünleri*) egemen kıldı. İnsanların amacı *sahip olmak!* Daha çok ve daha çok... İnsanların idealine nesnelere, şeyler konulunca, *yabancılaşma (alienation)* kaçınılmazdır. Yani yaşamın ve diğer insanların ölçüsü onların sahip oldukları şeyler oldu. İşte değerler, bu “*modernist-pozitivist*” değirmende öğütüldü.

Kadim bilgelikte değerler, insanın sahip olduklarıyla ölçülüyordu; sahip olma değil, “*olma*” esastı. Mevlânâ Celâleddin Rûmî’nin dediği gibi: “*Hamdım, piştim, oldum.*” Muhyiddin İhya da “*Olmayan meyvaya el uzanmaz*” demiştir. Kadim bilgelikte *hedef* olgun insan (*İnsan-ı Kâmil*) ve yaşam süreci de “*olgunlaşma süreci*” olarak ele alınmıştı.

Nitekim, modernizm eleştirisinde Erich Fromm şöyle demektedir: “*Çağımızda insan, kendisi olmaktan çıkıp sahip olduklarına dönmüştü.*”

Kadim bilgeliğin babalarından Platon, “*İnsan, ancak diğer insanlar aracılığıyla gerçek anlamda ‘doyum’ ve ‘mutluluğa’ gelebilir*” dememiş miydi?

Modernizm ve yararçı felsefe, ister siyasal ister başka türden olsun, insanı belli bir düzeye indirgeme, ondan ‘yabancılaşmış varlık’, ‘öteki’, ‘şeyler arasında bir şey’ yaratma sonucunu doğurdu.

Bir başka kadim bilge Pithagoras “*İnsan yarım elma gibidir; öteki yarısı dosttur; onu bulamazsa ömrüne yazık*” diyerek, insanların nesne dolayımıyla değil, *insan dolayımıyla* insan olabileceklerini vurgulamıştır.

Kadim bilgeliğin günümüz halkalarından biri olan İsmail Emre “*Âdemi bilirler bir Âdem ile*” diyerek, bu hakikati bir kez daha vurgulamıştır.

Özetle şunu söylemek doğru olur sanırım: İnsanın yaşamaya değer olarak, yaşamın ereğine koyduğu “*hedef-değer*”, onun *yaşamsal ilişkilerini* belirler.

Modernizm ve yararçı felsefe, ister siyasal ister başka türden olsun, insanı belli bir düzeye indirgeme, ondan ‘yabancılaşmış varlık’, ‘öteki’, ‘şeyler arasında bir şey’ yaratma sonucunu doğurdu.

Modernizmdaki iletişim sorunu, yalnızca toplumsal ya da tarihsel bir sorun olmayıp “*varoluşsal*” bir sorundur da, çünkü özneler arası iletişimsizlik (insani) narsizmi ve bencilliği güçlendirip onları birer değer(!) kılmaktadır.

Modern toplumda soyut bireyci özne, sonuçlarıyla değerler skalasını etkileyip iletişimsizliğe neden olurken, bunun yanında geleneksel toplumların yığın (kitle) insanı olmak da paradoksal bir biçimde aynı sonucu doğurmuştur. Soyut bireyciliğin “*yapay değerler*” üretilip modern insanı yabancılaştırması gibi, kitle insanı olmaktan kurtulamamak da geleneksel insanı “*özgürlük*”, “*ödev*” ve “*sorumluluğun*” bulunmadığı anlamsız bir dünya içine iter. Bu nedenle kadim bilgelik öğretisinin *modernizmin karşıtı* olarak algılanması doğru değildir. Modernizmin karşıtı gelenekçi toplumdur ve sorunlar her ikisinde de farklı biçimde olsa da aynıdır. Kadim bilgelik öğretisi, modernizm öncesi toplumlara da eleştirel bir yaklaşımdır.

Günümüzde dayatılan yaşam biçimi modernizm olduğu için, eleştirileri daha çok onda yoğunlaştırmak haksız olmaz sanırım.

Modern dünyada *istek nesnelere* her ne pahasına olursa olsun elde etmeye çalışan insan, gücünün yettiklerini *ezmekle*, gücünün yetmediklerine de *boyun eğmekle* kişiliğini bozmuştur. Bu çarkın içinde “*çıkar*” tek amaç olunca, güçlü olduğunda “*despotluk*”, zayıf olduğunda “*kurnazlık*” ve “*yaltaklanma*” benimsenen değerler(!) olmuştur.

Modern insan iki yüzlü, görünüşte biri birine saygılı, nazik ve iltifatkâr, ama olabildiğince *içtenliksiz ve yapayalınadır*. *Dostluk, bilgelik, içtenlik, güven, dürüstlük, onur* vb. temel değerler, başarıyı engelleyen değerler olarak küçümsenir olmuştur.

Modern Psikoloji insan varoluşunun temel sorunlarına duyarsızdır, onlarla ilgilenmez. O yalnızca *var olan gerçekliğe* bağlıdır. Yaşamı *nesnelere yoluyla deneyimler* ve *belirtelerin* (semptomlar) yatıştırılmasıyla ilgilenir (Semptomatik Terapi).

Kadim bilgelik ise kaynağa bağlılığı ve gayeye yönelmeyi esas alır. *Yaşamı insan yoluyla deneyimler*, olgun insan (*İnsan-ı Kâmil*) yolun özüdür.

Kadim bilgelikte yaşamın yolu kaynak (*sevgi*) ve gaye (*özgürlük*) yoludur; *insanın insana ve eşyaya kulluğu* yadsınır.

Her insanın varlığının kökleri “*Ben*” dedir; kişiliğin kökleri ise *varoluş nesnelere* ve *toplumsal ilişkilerdedir*. Bu nedenle insan, *varlığına* ve *ilişkilerine* yüklediği anlam yoluyla kendini yapılandırır.

Modernizmin ve yararçı felsefenin *anlam üretme modeli* (paradigması), görünüşlerden başlayarak, *tarihsiz* insanın, kaynağından koparılmış, *mekanik* olarak kurgulanmış insanın tasarımıdır.

Ekonomik ilişkileri kaynak almış ve ekonomiden siyasete, siyasetten hukuka, hukuktan değerlere, değerlerden bilgi bilime (epistemoloji), bilgi bilimden varlık bilime (ontoloji) giden bir süreci benimsemiştir.

Kadim bilgelik bunun tam tersi bir modeldir (paradigma). Kadim bilgelikte varlık bilim (ontoloji) temeldir ve varlık bilimden bilgi bilime, bilgi bilimden değerlere, değerlerden hukuka, hukuktan siyasete, siyasetten ekonomiye giden bir yol izlenmektedir.

Birinci modelde *önce nesne (meta fetişizmi)*, ikinci modelde ise *önce insan* söz konusudur.

Modernizmin projesi bir mekanizma (kurumsal) projesidir. Beklentisi mekanizmanın değer üretmesidir. Oysa, *mekanizma değer üretmez*.

Modernizmin yaygın *küresel eğitimi*, diğer ekinlerdeki insanlara uygulanırken, aynı zamanda onları *tarih dışına* iterek (literatürel) *zihinsel* ve *psişik* parçalanmaya neden oldu. Modern toplumların dışında kalan diğer toplumların *pozitivist eğitim* kurumları olan üniversitelerde öğrendikleri *bilim, sanat ve felsefe* disiplinlerinin tarihinde kendi uygarlıklarından hiçbir kişi ya da değer izine rastlanmaması, bu kurumlar aracılığıyla *değersizleşme* ve *kimlik bunalımı* doğurdu.

Özellikle, *İslâm, Hind* ve *Çin uygarlık ve değerleri* literatürel olarak, eğitimin bu güçlü kurumlarında *tarih dışına* itildi. Bu kavramsal ve siyasal ötekileştirme kaçınılmaz olarak *uygarlıklar arası ilişkileri ve değerlerin paylaşımını* engelledi.

Modernizm yoluyla ötekileştirilenlerin yazgısı ya *boyun eğmek* ya da *yok edilme korkusuyla yaşamak* oldu. Demokles’in kılıcı ötekilerin tepesinde sallanmakta ve yeri geldiğinde çeşitli bahanelerle toplumların başına inmektedir.

Özetle, modernizmin mekanizmaları değer üretmedi, ama mekanizma makine doğurdu: dev bir savaş makinesi... Ötekilerin yazgısı ise: “*Ya istiklâl ya ölüm.*”

* Metin Bobaroğlu’nun “Değer Üreten Varlık Olarak Etik İnsan” adlı yazısından alınmıştır. *Us Düşün* ve *Ötesi*, Değerler Sorunu, Sayı 6.

Caz Senfonisi

Deniz Tipigil

Bitmek, tükenmek, durmak bilmeyen bir caz senfonisi hayat... Her an bir soliste gebe ve çözülemez bir sıra ile alıyorsa yerini her biri, orkestranın önünde.

Bir serçe sitem ediyor arkadaşına, derken bir karga başlıyor konuşmaya. Bir arabanın motoru telaşı anlatıyor, sonra da kornasıyla kendini onaylıyor. Tam o sırada bir uçak geçiyor. Yerçekimini yenmenin gururu içindeki insanların umut ve korkularıyla birlikte gökyüzünde süzülüyor. Bir köpek yavrusu annesini özlüyor, uzakta bir martı yavrusuna yemek arıyor. Her biri sadece o anda, orada, solosunu yapıyor ve müziğe damlıyor.

Farkında olanlar oluyor, olmayanlar oluyor. Olanlar olmayanlara anlatıyor. Elektrikli bir testere, yeniden yapmayı anlatmaya başlıyor. Bir arabanın kolonları yalnızlığa duyulan öfkeyi anlatıyor. Derken ağaçların yaprakları sevişmeye başlıyor. Bir kadın balkonunu ferahlatıyor, su parmaklarının arasında dolaşırken, kıyıya vuran dalgaların sesiyle buluşuyor. Bir telefon çalıyor, hemen açılıyor. Her an canlı, her an ağlamaklı, her an nefes nefese, her an heyecanlı bir eser sahneye koyuluyor. Ölüm şef kürsüsünde hayatı kutsuyor. Duyan duyuyor, dinliyor, anlatamıyor.

deniztipigil@gmail.com

Bülten Künye

Yayın Adı Düşünüyorum • İmtiyaz Sahibi Şeyma Bobaroğlu
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ekrem Genç
İdare Adresi Bayar Cad Papatya Apt. 22/11 Erenköy İstanbul 0216 382 81 73
Basım Yeri Pınarbaşı Matbaacılık (Hülya Pınarbaşı)
Alemdar Mah. Molla Fenari Sokak Molla Fenari Çıkmazı Birol İş Merkezi
No:10/1 34110 Cağaloğlu İstanbul Tel.: 0212 511 11 82
Yayın Süresi Aylık • Dili Türkçe • Türü İlmî, Fennî, Edebi • Alanı Yerel

Yazı İşleri Kurulu Arzu Cengil, Deniz Demirdöven,
Deniz Tipigil, Ekrem Genç, Hatice Uzun Çoban, İzzet Erş,
Nurgül Demirdöven, Selin Erş, Sevgi Genç
E-posta bulten@anadoluydinlanma.org
Web www.anadoluydinlanma.org

Yetenekli Google

Google sıradan bir arama motoru değil, hatta sadece bir arama motoru değil. Google “Google Books”, “Gmail”, “Google Maps”, “Google Talk”, “Google Earth” vb. ücretli ve ücretsiz servisleri olan büyük bir kuruluş. Bu sayıda servislerden sadece en çok kullanılanı ile ilgili, yani **Google** arama motoru ile ilgili bazı ipuçları vermek istiyorum.

Bazı anahtar sözcükler/ifadeler girildiğinde Google doğru ve işe yarar sonuçlar verse de, bazı sözcükler/ifadeler söz konusu olduğunda bir türlü aradığımız sonucu bulamayız. Gereksiz ve ilgisiz bir yığın sonuç arasında kayboluruz. Google, web sitelerini veritabanına eklerken, sitelerde ve sayfalarında kullanılan anahtar sözcüklere, sayfa başlıklarına, sayfalara eklenmiş tanımlamalara, sayfalarda sık geçen sözcüklere, görsellere, vb. unsurlara dikkat ederek ekleme yapar. Bazı site tasarımcıları ya da illegal kişiler ne yazık ki hilelere başvurarak Google’ı kandırmaya yönelik uygulamalar yapmaktadırlar. Bu tür uygulamaların hedefi “Google arama sonuçlarında” üst sıralarda/ilk sayfalarda çıkabilmektir. Burada amaç, aranan sözcük ya da ifadelerle ilgili olup olmadığına bakmaksızın, ilgisiz bir konuda bile sonuçlarda yer alabilmektir. Bu durumda aradığımız sözcük, ilgisiz (ve rahatsız edici) sitelerde varmış gibi görünür ve bir türlü istediğimiz sonuca ulaşamayız.

Tüm uğraşlarınıza rağmen aradığınızı bulamıyorsanız, aşağıdaki ipuçları size faydalı olacaktır. Ayrıca bu ipuçlarıyla Google’ın bizlere siteler ve sayfalar bazında arama sonuçları vermesi dışında da ne kadar yetenekli olduğunu göreceksiniz.

Belirli sitelerde arama yapabilirsiniz:

Bütün internet yerine **sadece bir sitede** arama yapmak istiyor olabilirsiniz. Bunun için aramanızı ‘*sözcük site:sitedresi*’ şeklinde yapın. Örneğin, **www.anadoluyadinlanma.org** sitesinde **felsefe** sözcüğünün geçtiği sayfalara bakmak için, aramayı **felsefe site:anadoluyadinlanma.org** olarak yapmanız yeterli olacaktır.

İngilizce sözlük olarak kullanabilirsiniz:

Google, **İngilizce-İngilizce sözlük** olarak da kullanılabilir. Örneğin, ‘*define: word*’ şeklinde yapacağınız bir arama, Wikipedia, Wikitionary gibi farklı kaynaklardan alınan sonuçları size sunacaktır.

Hesap makinesi olarak kullanabilirsiniz:

Google, **hesap makinesi** işlevini de görebiliyor.

Örneğin, arama

kutucuğuna

4*50 yazıp

Enter’a

bastığınızda

200 sonucunu

alacaksınız.

Dört işlem

için aritmetik

operatörler (+, -, /, *) rakamların arasına yazılarak

kullanılıyor. Ayrıca 4*100*18% gibi daha detaylı

hesaplamalar da yapılabiliyor.

Dahası da var. Örneğin, 100 Fahrenheit’ın kaç Santigrat derece olduğunu görmek için şunu yazabilirsiniz: ‘*100 degrees Fahrenheit in Celsius*’.

Google’a saati sorabilirsiniz:

Örneğin, “*What is the time in New York?*” yazarak New York’ta ya da dünyanın herhangi bir yerinde (Türkiye dahil) şu an saatin kaç olduğunu hesaplama yapmanıza gerek kalmadan öğrenebilirsiniz.

Görsel aramanızı filtreleyebilirsiniz:

Google’ın Görsel aramasını kullanırken sonuçları **filtrelemeniz** mümkün. Sol tarafta bulunan **yüz, fotoğraf, çizim, küçük resim** gibi seçeneklerden birini seçerek aramanızı sınırlandırabilirsiniz, aynı zamanda aramanızı **renklere göre** ya da **boyutlara** göre sınırlandırmanız da mümkün.

Google aramalarınızı kaydedebilirsiniz:

Google aramalarımızı ‘**Web Geçmişi**’ özelliğini kullanarak kaydedebilirsiniz. Web Geçmişi ile, Google aramaları, web sayfaları, resimler, videolar ve haber yazıları dahil olmak üzere ziyaret ettiğiniz sayfaların tam metnini görüntüleyip arama yapabilirsiniz. Ayrıca, web etkinliğinizi yönetebilir ve istediğiniz zaman kayıtlı öğeleri web geçmişinizden kaldırabilirsiniz. Detaylı bilgi

için: www.google.com/history

Zamana göre arama yapabilirsiniz:

Google arama sonucu sayfasında sol sütunda zamana göre arama yapmanızı sağlayan seçenekler mevcut. ‘en son’, ‘son 24 saat’, ‘geçen hafta’, ‘geçen ay’, ‘geçen yıl’, ‘özel aralık’ gibi seçenekler ile aradığınızı daha kolay bulmanız ve isabetli aramalar yapmanız mümkün.

Wonder Wheel:

Arama sayfasında sol bölümde seçenekler sütununda bulunan ‘Daha fazla araç’ menüsü altında **Wonder Wheel** özelliği, arama yaptığımız sözcükle ilgili size alternatifler sunar. Bir sözcük aradıktan sonra Wonder Wheel’e

tıkladığınızda

Google size bir **grafik** sunuyor.

Bu grafikte size bazı **anahtar sözcükler** sunuluyor ve bunlara tıklayarak ilgili konular arasında dolaşıyorsunuz.

Dosya türlerine göre arayabilirsiniz:

Google’da bazı dosya biçimlerine göre de arama yapabilirsiniz. Örneğin, ‘*filetype:doc*’ yazdığımızda sadece .doc biçimindeki dosyalar aranacaktır. (Örneğin: **mitoloji filetype:doc**) Bu özellik sayesinde pdf, ofis dosyaları (doc, xls, pps...), flash (swf) gibi dosya formatlarını rahatlıkla bulabilirsiniz.

Google’ın ön belleğini kullanabilirsiniz:

Arama yaptığınız anda bir web sitesine/sayfasına “herhangi bir nedenle” ulaşamıyorsanız, google ön belleğine başvurmayı deneyin. Google birçok sayfayı **ön belleğinde** kayıtlı tutar. Örneğin, **AAV**’nın sitesinin ön bellek kaydına erişmek için ‘*cache:anadoluyadinlanma.org*’ yazabilirsiniz.

Arama eğilimlerini takip edebilirsiniz:

Dünyada neler aranıyor görün. Google Arama Trendleri sayesinde, belirli bölgeler, kategoriler, zaman dilimleri ve özellikler üzerinde arama hacmi biçimlerini karşılaştırabilirsiniz. Bu adresten deneyebilirsiniz:

<http://www.google.com/insights/search>

denizdemirdoven@gmail.com

Fıtrat Dini

Ekrem Genç

Mitsel metinlere dışsal kaldığımızda onların birileri tarafından yaşanmış kahramanlık öyküleri olduklarını anlarız. Bu öykülerde kahramanın karşısında mücadele ettiği, nüfuz hatta iktidar sahibi bir başkası vardır. Örneğin, Musa’nın karşısında Fir’avn, İbrahim’in karşısında babası ve Nemrut, Muhammed’in karşısında Ebu Cehil, Ali’nin karşısında Muaviye vardır. Buradaki mücadele önemlidir. Bu mücadele, yani kahraman olacak kişinin karşıtıyla cedel halinde olması, bir bağımsızlık ve özgürlük sürecidir.

Bu sürecin sonunda mücadeleyi kazandıran kahraman olan. Ancak bu metinleri okurken kahramanları tarihin bir dönemine hapsettiğimiz için olsa gerek, asıl ana-kahramanı, yani kahramanı var eden ve hatta mücadeleyi kazanması için her türlü desteği veren asıl etkiyi aklımız, vicdanımız, ruhumuz hiç görmez. Bu etki, kahramanın da kahramanı olan Rab’dır.

Bu metinlere biraz daha yaklaştığımızda, yani yaşananlara kahramanların gözüyle baktığımızda, ki bu yine çok uzaktır, belki olayın ciddiyetini biraz sezebiliriz. Olayın ciddiyeti şudur: Mücadele ettiğiniz rakip can alma yetkisine sahip bir yetkidedir. Yani canını verme pahasına bir halk ediliştin bahsediliyor. Bu noktada tasavvuf geleneğinin bir sözünü aktarmak yerinde olur: “**Candır hakkın bedeli.**” Hak tahakkuk etmek ister.

Yazılı olarak nesillere aktarılan bu kutsal metinlerde kahramanlar, onların Rabbi ve Allah’ı artık birer inanç nesnesidir. Kültür, bu nesnelere olan inanca “**din**” adını

vermiştir. Bizler atalarımızın dinine doğarız ve hayatımızı bu kahramanların yaşadıklarına inanarak geçiririz.

Kadim gelenek bu kahramanlara uzak durmayı kabul etmiyor. Musa’nın Fir’avn ile olan mücadelesini şimdi ve burada, talip olanın arzu ve emelleri karşısında iradesini kullanarak, hak ile kaim olarak “**kendini**” yani “**Musalık**”ı yaşamasını nasihat ediyor. Babası ve İbrahim arasındaki ilişkide örf ve âdetlere karşı olan “**İbrahimlik**”i yaşaması konusunda nasihat ediyor. Burada yine büyük bir mücadele ve nasihat var. Yalnız bu mücadelede herkes ve her şey hayat sahibi.

İnsana yine “**can**”ını dolduran arzu, emel ve kültürel etki karşısında hakka bağlı olması nasihat ediliyor. Bunu gerçekleştirebilen kişinin mücadelesindeki tutumuna da “**hanif**” deniyor. Hanif olmak, kişinin her türlü haksızlığa karşı “**aykırı**” durması, hakka bağlı ancak diğer tüm etkilerden bağımsız olması anlamına geliyor. Bu şekliyle kişinin özgürlüğüne giden yolda mücadele ederkenki tutumu, “**bağımsızlığı**” yani “**hanif**” oluşudur. Bu mücadeleyi kazanan da artık “**halk edilmiş**”, “**fıtratına dönmüş**”, “**karakter sahibi**” ve hürdür.

İşte tam da bu noktada Hz. Peygamber’e inzal olan Rum Suresi’nin 30. ayeti; “**Sen vechini hanif olarak dine, Allah insanı hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah’ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu bunu bilmezler,**” Atatürk’te ifadesini “**Bağımsızlık ve özgürlük benim karakterimdir**” sözüyle bulmuştur.

Atatürk bağımsız ve özgür bir karakterin halk edilmesi sürecindeki terbiye, rububiyet sürecini de 1 Mart 1922 tarihinde yaptığı bir konuşmada şöyle ifade ediyor:

“**Efendiler, camilerin kutsal kürsüleri, halkın ruhani, ahlaki gıdalarına, en yüce, en verimli kaynaklardır. Dolayısıyla camilerin ve mescitlerin kürsülerinden, halkı aydınlatacak, ona yol gösterecek kıymetli hutbelerin içeriğine, halkça öğrenme imkanını sağlamak, en önemli görüştür.**”

Kürsülerden halkın anlayacağı bir dille ruhuna ve beynine seslendiğinde, İslam topluluğunun vücudu canlanır, beyni temizlenir, inancı kuvvetlenir, kalbi cesaret bulur. Fakat buna göre hutbe okuma şerefine erenlerin sahip olmaları gereken bilimsel nitelikler, değerli özellikler ve dünyanın durumunu anlamaları çok önem taşımaktadır.”

gencekrem@yahoo.com

‘Sevdiğim...’ Âşık Yusuf Kemter Dede...

İnsan var olduğu o günden bu yana kendini anlamak, anlamlı kılmak için kim bilir ne çok serüven yaşadı... Her bir bireyde yeniden yazılan ve bir diğerine benzemeyen serüven... serüvenler... Belki savaşlar çıkardı kendini anlamak için, yasalar yazdı, sayısız oyunlar keşfetti... Belki sorular sordu... Bazen vazgeçti sormaktan... Belki sustu... Susarak konuşmayı bazen resimle, bazen müzikle ve bazen kendi elleri ile inşa ettiği mabetlerle ifade etti... Ve bazen mabedin kendisi oldu...

‘İnsanın bizihi kendisinin ‘mabet’ olduğu hakikati’ni kalbi ile duyan kişi ne zor ve ne coşkulu bir serüvendir... Bu cümlelerin kalpte niyet olarak durmaksızın yinelenmediği, insanı çaresiz kılan suskunluğun nihayetlenip mabedin dile geldiği, duyduğu şiirlerde kendini arayan insanın bir ‘şiir’e dönüştüğü serüven...

‘İnsan mabettir...’ Son 20 yıldır kentlerde yaşanan durumu göz ardı edersek, yüzlerce yıldır bu hakikati bir doktrin gibi değil doğal olarak yaşayan Anadolu Alevilerinin belki de bu nedenle ibadethaneleri olmadı. Bugün hâlâ Alevi köylerinde yaşanan bir gerçektir bu. Alevilerin özel olarak inşa ettikleri mabetleri yoktur. Dede nerede ise, nerede sohbet, cem yürütüyorsa, orası Dede’nin varlığından ötürü ‘ibadethane’ anlamındaki mabede dönüşür. Asıl mabed olan ‘Dede’ bir mekanda sohbet yürütmektedir yalnızca, mekânın işlevi bundan ibarettir... Hatta Dersim’de Düzgün Baba Dağı’nın zirvesinde yürütülen cem’lerde mabedin ne bir çatısı, ne bir giriş kapısı vardır... Kendini talibin kendisine duyduğu aşk’tan ötürü ondan ayrı görmeyen Dede, yürüttüğü sohbetle, kendinden doğan doğuşlarla talibindeki ayrılığı da kaldırıp onu mabede dahil eder ve bu mekandan münezzeh olan deneyimin adı ‘Cem’dir.

Bugün Erzincan’da yaşayan Âşık Yusuf Kemter Dede bu geleneğin yaşayan önemli bir ismidir. Mabedi ziyaret, kendisini ziyaret edenlerin yaşadığı bir hakikattir.

Kemter Dede’nin bu dünya ile serüveni 1928 yılında Tunceli’nin (Dersim) Ovacık ilçesinde başlar. Babası Süleyman hayatını rençperlik yaparak kazanan bir köylüdür. Annesi Gülsüm bir ev hanımı ve bütün Anadolu kadınları gibi tarlada kocasıyla birlikte çalışan bir annedir. Âşık Yusuf Kemter’in güzel sesi doğuştandır. Gittiği her mecliste çocuk yaşta olmasına rağmen ‘deme’ler söylemeye alışmıştır. Kendi anlatımına göre, bir gün onun söylediği türküyü dinleyen bir kadın, “Oğul bu yaşta bu ses, büyüünce sen çok gönül yakarsın,” diye söylenip nazar edince Yusuf rahatsızlanmıştır. Âşık Yusuf Kemter’in gözlerini kaybetmesine küçük yaşta geçirdiği bu rahatsızlık neden olur. Gözlerini kaybetmeden önce yaklaşık üç ay konuşmaz Yusuf, lâl olur, ağzını açamaz. Üç ayın sonunda konuşmaya başladığındaysa gözleri kapanır. Gözlerini kaybettiğinde sekiz yaşında bir çocuktur.

Felek urdu aldı iki gözümü Kader güldürmedi nice güleyim

Gözlerini kaybetmesini alın yazısına bağlayan Yusuf’un en büyük yardımcısı anne ve babası olur. Babası Süleyman, âşığın yanında yıllarca dolaşır. 1938 Dersim olaylarından sonra köyü Balıkesir’e tenkil edilir. Burada dokuz yıl kaldıktan sonra, 1947 yılında babası Erzincan’a göç eder. İki kez evlenen Âşık Kemter’in ilk hanımından bir erkek bir kız, ilk hanımının ölümünden beş sene sonra evlendiği ikinci hanımından ise iki erkek üç kız olmak üzere toplam üç oğlu dört kızı vardır.

*Ben aşığım bir güzele
Aldanamam sana dünya
İkrarım verdim pirime
İnanamam sana dünya*

*Sana gelen canlar ne oldu
Hasbahçede güller soldu
Yedi köşe boşalıp doldu
Aldanamam sana dünya*

Süleyman’ı zara saldın

*Elinden hatemi aldın
Aklımı gönlümü çaldın
İnanamam sana dünya*

*İskender Süleyman Han
Tahtı sarayları kaldı viran
Kerbela’da döküldü kan
Aldanamam sana dünya*

*Kemter Yusuf sana kanmaz
Mümin olan nara yanmaz
İki kapılı han kimseye kalmaz
Aldanamam sana dünya*

Kemter Dede yirmi yaşında bir gençken Erzincan’da gördüğü bir rüyadan sonra aşk yoluna düşer ve ‘âşık’ olur. Rüyasında bir sarayın içine girer, sarayın kapıları yeşil, duvarları yeşil, ve sarayda bulunan her şey yeşil renktedir. Pencereye benzeyen bir aralıktan kendisine yeşil bir tepsi içinde yeşil fincanlarla bembeyaz bir süt ikram edilir. Yüzünde yeşil bir nikap bulunan kişinin elinden aldığı fincanı içmeden önce kendisine sütü içerken havaya bakması tembih edilir. Kemter Dede fincanı eline alır, kendisine söylendiği gibi kafasını havaya diker ve sütü içmeye başlar. Süt daha dudaklarına değer değmez “Allah!” diye bağırarak uyanır. Uyanır uyanmaz dile gelen ilk doğuşta “Beni mecnun eden bir güzel gördüm” diyen Âşık Kemter, o Güzel’e duyduğu aşk ile doğuşlar dillendirir.

Âlem-i mânâyı seyrân eyledim Al yeşil giyinmiş bir güzel gördüm Cihani bezetmiş kendi nuruna Beni mecnûn eden bir güzel gördüm

Bu rüya âşığın hayatını değiştiren en önemli olaydır. Bu rüyadan sonra dili, nutku açılan dede, çocukluğundan beri tanıdığı ve sohbetlerinde bulunduğu Zenker Hozat asıllı, Derviş Cemal Ocağı evlatlarından Seyit Hacı Dedeyle bağlanır, ikrar verir.

Seyit Hacı keramet ehli bir Allah dostudur. Bir zemheri günü öleceği zamanın yaklaştığını anlayınca müridini çağırır, bir mağaraya gireceğini ve kendisini kırk gün rahatsız etmemesini söyler. Mürit otuz dokuzuncu gün dayanamaz ve şeyhinin nasıl ekmeksiz ve susuz yaşadığını merak eder. Hiçbir ses duymadığı mağarada şeyhinin başına kötü bir şey gelmesinden korkarak mağaraya gider. Mağaraya yaklaşınca tevhid sesleri işitir. Tam kapısından içeri girince Seyit Hocayı kırk kişiyle halka halinde zikir yaparken görür. Halkadakiler de müridi görünce sırta kadem basarlar. Seyit Hacı müridine “Sen benim sırrımı ortaya çıkardın, niçin kırkıncı günü beklemedin,” der ve birlikte köye dönerler. Köylülere ölüm vaktinin yaklaştığını, kendisinden bir dileklerinin olup olmadığını sorar. Köylüler de sularının olmadığını söyleyince Seyit Hacı ayağını yere vurur, bir pınar fişkirir ve sonra sır olur.

Seyit Hacı müridi Âşık Kemter’e “Özüne, sözüne, gözüne, eline, diline, beline, işine, aşına, eşine sahip ol” diye öğüt verir. Âşık Kemter hayatı boyunca müridinin bu sözlerini aklından çıkarmaz ve muhafaza etmeyi başarır. Şeyhi için bir nutuk da söyler:

Yücelerden yüce senin mekânın Süzülüp de akıyor zemzem pınarın Dost sana bağlıdır ahd ü peymânım Yaramın tabibi pirim Seyit Hacı

Artık nutku açılan ve aşk ateşini göğsünde büyüten Âşık Kemter’e Erzincan dar gelmeye başlar. Yanında babası Türkiye’nin dört bir yanını dolaşır.

*Bu dünya bâkidir insanlar fâni
Gidenler görünür gelenler hani
İnsan-ı kâmil ol da kendini tanı
Kâmil ol gönül kâmile yaklaş*

*Bu dünya yalandır sakın aldanma
Nefsine kul olup nârına yanma
Her yüze gülüneni dost sanma
Kâmil ol gönül kâmile yaklaş*

*Cahil pazarına metaini açma
Lâl u gevher inci mercanı satma
Arif ol helaline haramı katma
Kâmil ol gönül kâmile yaklaş*

*Kuş dilini bilen Süleyman hani
Nefsini dost eyle kendini tanı
Aldananlar yok olmuştur canı
Kâmil ol gönül kâmile yaklaş*

*Kemter Yusuf rahat kalmadı cihanda
Bâki kim kaldı iki kapılı bu handa
İkrarına fark eyle çıkma irfanda
Kâmil ol gönül kâmile yaklaş*

Kemter Dede’nin bugün son durağı Erzincan’dır. Şehrin merkezine yakın bir mahallede tek katlı mütevazı evinde yaşayan Dede kendisini ziyarete gelen dostları ile bulduğunda coşup çağlayan bir ırmak gibidir. “Bu yol kıldan ince kılıçtan keskin bir yoldur. Bu yol sürenindir. Hüseyin’in evladı olmak lazım, döl evladı değil, yol evladı olmak Hakk’tır” diyen Âşık Yusuf Kemter Dede ‘Bu Bezm-i Vahdet’e’ adlı doğuşunda şöyle diyor:

*Bu bezm-i vahdete cevlan edenler
Vücudun behrini bilenler gelsin
Mürşidin nutkunda doğup can olan
Dört hurîf aslımı bilenler gelsin*

*Dört hurîf ile yedi hat ne oldu
Ba-i bismillahın remzini sordum
Vücut aynasında hangi harf okundu
Ayın’ın sırrını bilenler gelsin*

*Ayın sin cim deryasına dalan
Elif lam mim okuyup noktada duran
Okutup Cebrail’i dersini soran
Cebrail’in mürşidin bilenler gelsin*

*Yedi esma ile kainat bir oldu
Özü cavidan ledünden sordu
Yüz yirmi dört ilmi kim okudu
Bu mana-yı hikmete erenler gelsin*

*Kemter Yusuf metheder öz ile dilde
Yedi deryanın aslı o güzel elde
Muhammed Ali’nin kokusu bir gülde
O gülün aslımı bilenler gelsin*

Bugün 82 yaşında olan Âşık Yusuf Kemter’in küçük büyük tüm dostlarına seslenirken kullandığı ‘Sevdiğim...’ hitabı ona ait zarafetin, varlığı ile şiir oluşunun ve ‘mabet’ halinin en yalın, en yüksek ifadesidir.

Fragmanlar'dan

"Bu kadar acele etme sakın,
Ephesoslu Herakleitos'un kitabını
bitireceğim diye,
Çıkacağın yol öyle dik ki,
Kasvetli, zerre ışık yok!
Ama bir eren kılavuz oldu mu sana,
Aydınlanır bir anda,
Güneş bile hiç kalır yanında!"

1
"Bu her zaman mevcut olan Logos'u
insanlar yalnızca işitmeden önce değil,
işittikten sonra da anlamıyorlar. Her
şey bu Logos'a göre olup bittiği ve ben
her şeyi doğasına göre ayırt ettiğim
ve nasıl olduğunu bildirip açıkladığım
halde, söylediklerimle, yaptıklarım
karşılaştıklarında acemi gibi davranıyorlar.
Uykudayken ne yaptığını unutan diğer
insanlar gibi bunlar da uyanırken ne
yaptıklarının farkında değiller."

50
"Beni değil Logos'u işiterek her şeyin bir
olduğunu kabul etmek bilgeliktir."

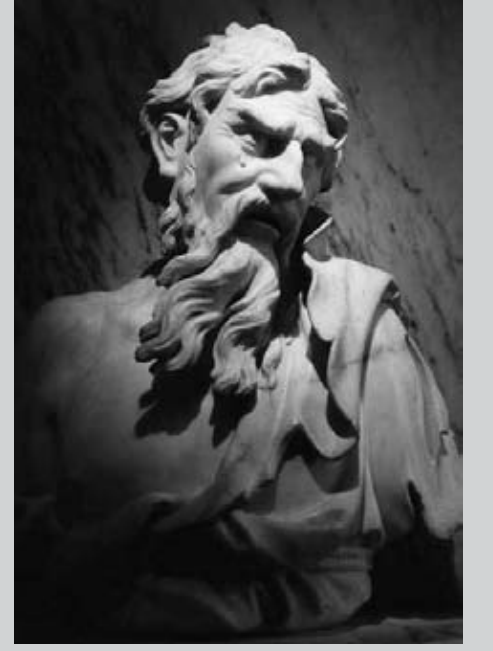
55
"Görme ve işitme yoluyla öğrenileni tercih
ederim."

75
"Uykudaki insanlar da dünyadaki oluşa
katılan emekçilerdir."

78
"İnsanın yapısına değil, tanrısal olana
özgüdür derin kavrayış."

84
"Dönüşerek dinlenir."

115
"Ruhun Logos'u kendini çoğaltır."

Bizden Haberler

• Vakfımızın kurucusu ve yönetim kurulu üyesi, biricik dostumuz, ağabeyimiz ve hocamız sevgili **Metin Bobaroğlu**'na geçirdiği ani rahatsızlık dolayısıyla acil şifalar diliyor, kendisinin en kısa sürede aramıza dönmesini ümit ediyoruz.

• Vakfımız Kasım ayı boyunca çok değerli konuşmacılar ve sunumlarına ev sahipliği yaptı. Kadim

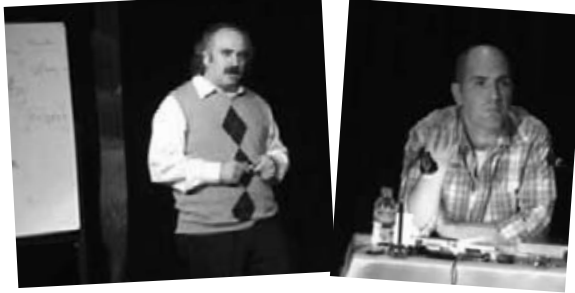
dostumuz **İhsan Fazlıoğlu** kendine özgü hoş üslubuyla 'mitoloji ve din' üzerine bir konuşma yaparak bizleri bir kez daha kendisine hayran bıraktı. Sevgili dostlarımız **İzzet Erş** 'İbrani mitleri ve mitlerin

günümüze olan etkileri', **Selin Erş** ise 'mitoloji ve mabed' konulu sunumlarıyla çalışmalarımıza renk kattılar.

• Sevgili dostumuz **Gencay Genç**'i Aralık ayı içinde vatani görevini yapmak üzere askere uğurluyoruz. Kendisine şimdiden hayırlı teskereler dileriz.

• Sevgili dostumuz **Sunay Karaman**'ın da aralarında bulunduğu **Kadıköy Belediyesi Dünya Müzikleri Korosu**'nun vereceği Noel Konseri'ni 22 Aralık 2010 günü saat 20:00'da Beyoğlu Santa Maria Kilisesi'nde izleyebilirsiniz. Konsere giriş ücretsizdir. Korunun 29 Aralık 2010 günü Akadlar Kültür Merkezi'nde Altı Nokta Körler Vakfı yararına bir konseri daha olacaktır. Tüm müziksever

dostlarımıza duyurulur.

• Sevgili ablamız **Hülya Özdamar**'ın eşi vefat etmiştir. Ailesine ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

• Doğumlar, vefatlar, evlilikler, başarılar, etkinlikler, açılan sergiler ve vakıf üyelerimizle ilgili diğer her konuda bizi lütfen haberdar edin.

bulten@anadoluydinlanma.org

ŞİİR

Ramazan Aksu

Yeni Sevdalar Doğurur Hüzün

korkunun el yazısıydı şiirim
şarkı olurdu çocuk sesimde
canalıcının giysisiydi baykuş
ve dua yerineydi şarkılar
duymadınız

geceler boyu büyüttüğüm hüzün
gül oldu gün boyunca
büyüdünüz
düşlerim gölgelendi
acının resmine açıldı pencerem
renkler sevişiyordu
kim ne söyledi mağarasına
giysi değiştirdi baykuş
nöbetçisini tutukladılar korkunun
neredeydiniz

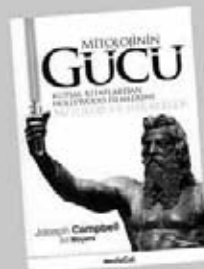
yangın söndürücülerin geç kaldığı
sokaklarda konakladım
ahşap sevdalar doğurdu kör yanım
bir üfürümlük kül oldu hüznümün
ki dağladı ateşleri
çingisidir yeni hüznümün
dokunmayınız

kurtulamadım antik vedalarından
hıçkırık kokan yangın kalıntılarının
kuzusuz koyundum
sesimdi seslenen arkamdan
düşük işlenmiş ahşap kapılardan
bakakaldınız

kendini kilitleyen dışlıdır sevda
sesinden ne hüznümün uyanır
boğulur aydınlıklardan gözkaralarınız.

BİZİM SAHAF

Hazırlayan: İzzet Erş

Mitolojinin Gücü

Bill Moyers, Joseph Campbell

Yayınevi: Mediacat Kitapları
Çeviren: Zeynep Yaman
315 sayfa

31 Ekim 1987'de aramızdan ayrılan Joseph Campbell dünyanın mitoloji alanındaki en önemli otoritelerinden biriydi. Aynı zamanda akademisyen, yazar ve öğretmen olan Campbell'a göre mitoloji evrenin müziğidir. Televizyon gazetecisi Bill Moyers ile Joseph Campbell'ın diyaloglarını içeren bu kitap, PBS kanalı için çekilen 6 bölümlük bir televizyon programını temel alıyor.

Tüm yaşamını mitolojiye adayan Joseph Campbell, Bill Moyers'in mitoloji ve hayatla ilgili tüm sorularına içtenlikle cevap veriyor. Neden herkesin mitolojiye ihtiyaç duyduğunu anlatıyor. Aşk, evlilik, çocuklarımıza anlattığımız hikâyeler, kurban kültürü, yaşam yolculuğumuz gibi modern dünya hallerini antik mitoloji bağlamında öyle bir ele alıyor ki önünüzde bambaşka bir bakış açısının belirdiğini fark ediyorsunuz. Campbell ve Moyers, evlilik kurumundan, doğum yapan bakireye, Yıldız Savaşları'ndaki Luke Skywalker gibi kurtarıcı figüründen kahraman figürlerine pek çok mitolojik motifin gündelik hayatlarımızla ilişkisini gösteriyor. Karmaşık ve soyut gibi görünen bu konuları anlaşılır soru-cevap üslubuyla günlük hayata taşıyor. Mitolojinin Gücü, Joseph Campbell'ın tüm eserlerinin herkesin anlayabileceği muhteşem bir özeti.

Mitoloji Sözlüğü

Azra Erhat

Yayınevi: Remzi Kitapevi
335 sayfa

Ustaları Halikarnas Balıkcısı ve Sabahattin Eyüboğlu'nun yolundan giden Azra Erhat, Türkiye'de hümanizma ülküsünü yaymak, Anadolu'nun kültür varlıklarını değerlendirmek ödevini benimsemiştir. Mavi Anadolu ve Mavi Yolculuk gibi, yurdumuzu tarihi, arkeolojisi ve turistik zenginlikleriyle tanıtmak ve sevdirmek amacını güden kitaplar yazdı. Hümanizma anlayışını Ecce Homo-İşte İnsan adlı denemesinde dile getirdi. Halikarnas Balıkcısı'nın kendisine yazdığı mektupları topladığı kitabı, Mektuplarıyla Halikarnas Balıkcısı adıyla yayınladı.

Mitoloji Sözlüğü, Azra Erhat'ın geniş bilgi ve kültürünün son ürünü, ustaca yazarlığının en yüksek aşamasıdır. Titizlikle hazırlanan kitap, başta Anadolu efsaneleri olmak üzere, Yunan ve Latin mitolojisini açık seçik, tatlı bir dille okuyucuya sunmaktadır. Azra Erhat, efsaneleri, hem bilimsel bir gözle incelemeye, hem de dünya yazın ve sanatındaki yerlerini, eşsiz bir esin kaynağı olarak değerleriyle canlandırmaya çalışır. Bu yolda, dilimizdeki çevirilerden de geniş çapta faydalanarak Mitoloji Sözlüğü'ne bir antoloji niteliği kazandırmıştır. Çabasına, bugüne dek mitoloji alanında çalışmış Türk yazarlarını da ortak etmiştir. Mitoloji Sözlüğü, genç, yaşlı herkesin zevkle okuyacağı bir elkitabı, Batı kültürünün tümüne ve özüne açılmış bir penceredir.

Navasana, Boat Pose Kayık Pozu

Bütün bedeni bir arada tutan gövdemiz denge merkezimizi oluşturur. Yaşamsal organların çoğunun bulunduğu karın bölgesi, Uzak Doğu görüşlerinde ikinci beyin olarak nitelendirilir.

Duyularımızın çoğunu karnımızda algılarız. Korktuğumuzda, sevindiğimizde, üzüldüğümüzde, bağırsakların çalıştığını, midemize kramplar girdiğini, karnımızın ağrıdığını düşünce gücü olmadan hissederiz.

Beyni kafatası, kalbi kaburga kemikleri dışarıdan gelecek darbelerle karşı korurken, karın bölgesinde hayati önem taşıyan organları koruyabilecek sert bir doku yoktur. O yüzden en güvensiz hissettiğimiz o bölgeyi içgüdüsel olarak saklayıp korumak isteriz. Bazen öne doğru hiç farkında olmadan katlanır, kasları hep kasılı tutarız. Dolaşım sistemini, boşaltım sistemini, sindirim sistemini, solunum sistemini, enerji sistemini, rahat çalışamaz hale getiririz. Organların ve hücrelerin ihtiyacı olan oksijeni, besinleri, enerjiyi yeterli derecede o bölgeye gönderemeyiz. Oysa tüm bu organların sorunsuz çalışabilmesi için yeterli boşluğa, alana ihtiyacı vardır. Bu boşluğu yaratırken aynı zamanda karın bölgesini dışarıdan gelecek darbelerle karşı ve organların yerini, şeklini yerçekiminin etkilerinden koruyabilecek güçlü kaslara da gerek

vardır. En büyük asansör (elevator) kaslar karın bölgesindedir, yani karın bölgesini yukarıya aşağıya hareketlendirir ve nefesleri de bu kasların yardımıyla rahatça alıp verebiliriz. O yüzden karın kaslarının güçlü olması çok önemlidir.

Karın kaslarımızı güçlendirecek Navasana (Kayık) Pozuna başlamak için

Yoga matımızın üzerine bacaklarımızı öne uzatarak oturuyoruz. Omurga kendi doğal kıvrımlarını koruyacak şekilde dik oturuyoruz. Derin birkaç nefes alıp poza kendimizi hazırlıyoruz.

Bu pozu değişik varyasyonlarda yapabiliriz:

Birincisi: Ellerle bel bölgesini destekleyip, yavaşça dirseklerimizi sırtın arkasında yere yerleştirip, göğüs kafesini açarak üst bedeni arkaya doğru dirseklerin üzerine yatırırız. Nefesi boşaltırken bacakları dümdüz 10-15 derece kadar yerden kaldırıp karın kaslarının kasılmasını çok derinden hissederek güçlendirmeye başlayabiliriz. Bacaklar ne kadar yere yakın kalırsa güçlenme etkisi o kadar artar.

İkincisi: Yine yerde dik bir omurga ile oturarak bacaklar önde başlıyoruz. Nefesi boşaltırken bacaklarımızı dizlerden kırarak yukarı doğru kaldırıyoruz. Üst beden hafifçe arkaya doğru gidiyor, oturma kemiklerinde dengeyi buluyoruz. Ellerimizle dizlerimizi tutup karın kaslarını hissederek kalabiliriz. Pozun içinde rahatça kalabiliyorsak kollarımız bacakların yanında paralel uzayabilir. Nefes alırken bacakları yukarıya uzatıp düzeltiyoruz, nefesi boşaltırken tekrar dizlerimizi kırıp karnımıza doğru çekiyoruz. Birkaç nefes bunu yaptıktan sonra ayak baş parmaklarımızı el parmaklarımızla (işaret ve orta) tutarak bacaklarımızı düz bir şekilde yukarı doğru kaldırıyoruz. Üst beden hafifçe arkaya doğru gidiyor. "V" harfi görünümünde kalıyoruz. Daha sonra parmaklarımızı çözüp kollarımızı yere paralel olarak bacakların iki yanında uzatabiliriz. Bu pozda birkaç nefes kalarak karın kaslarını kasarak güçlendiriyoruz.

Pozdan çıkarken: Ellerimizi yere koyup destekleyerek

yavaşça sırt üstü uzanıp yatıyoruz. Karın kasları çok güçlü olan kişiler el desteği olmadan yavaş yavaş karın kaslarının gücü ile yere sırt üstü uzanabilirler. Dinlenme pozisyonunda kastığımız bütün kasları gevşetmek için parmaklarımızla karnımıza vurarak ya da avuç içi ile saat yönünde dairesel hareketlerle masaj yapıyoruz. Karın kaslarını kastıktan sonra akışın rahatça devam edebilmesi için yumuşatmak hastalıkların ve problemlerin yaşanmasını engelliyor.

Osho, "Ayakların ve ellerin desteği olmadan yalnızca kalçaların üzerinde otur," der. "Gözlerini kapat ve kalçalarının yere dokunduğunu hisset, önce birini hissedeceksin, sonra diğerine geç. Birinden diğerine geçtikçe ikisini birden hissedip dengeyi bulacaksın. İki kalçan da aniden dengelendiği zaman merkezdesin. Oradan aniden göbek merkezine fırlatılacaksın ve içerideki merkezini bulacaksın. Kalçaları ve bedeni unutup içsel merkezine fırlatılacaksın. Beden olmadığını anlayınca tüm dünyanın yok olur. Ruh çevresinde farklı bir dünya doğar. Bir merhamet, sevgi, güzellik, gerçek, iyilik, masumiyet dünyası. Merkez kaymıştır, artık bedende değildir. Bilinçtedir."

Pozun Faydaları:

- Karın kaslarını, bel bölgesindeki kasları, bağırsakları, bacak kaslarını güçlendirir.
- İç organların darbelerle karşı korunmasına yardımcı olur.
- Bütün bedenin denge ve konsantrasyonunu geliştirir.
- Böbrekleri, tiroid bezini, prostat bezini, bağırsakları uyarır.
- Sindirim sistemine yardımcı olur, stresi hafifletir.
- Skolyoz (omurga eğriliği) probleminin düzelmesine yardımcı olur.

Astım, ishal, baş ağrısı, kalp ve düşük tansiyon sorunu olan hastalara, regl dönemindeki kadınlara ve hamilelere önerilmez.

nilcvk@gmail.com

Siyah Beyaz Çikolatalı Mousse

Berfin And

Malzemeler:

Çikolatalı mousse için: 100 g bitter çikolata, 70 g tereyağı, 50 g kakao, 50 g pudra şekeri, 3 yumurta, 120 g krema

Çikolatalı mousse için: 4 yumurta sarısı, 125 g pudra şekeri, 200 g beyaz çikolata, 1 yaprak jelatin, 300 g krema

- Bitter çikolatayı benmari ile eritin.
- Eritilmiş tereyağı, kakao ve pudra şekeri karıştırın.
- Yumurtaların aklarını ve sarılarını ayırın. Çırpılmış yumurta sarılarını kakaolu karışıma ekleyin.
- Yumurta aklarını kar haline gelene kadar çırpın ve karışıma ilave edin.
- Çırpılmış kremayı da ekleyip karıştırın. Daha sonra 8 cm

çapında ve 10 cm derinliğinde bir metal kabı yarısına kadar doldurun ve buzdolabında dondurun.

- Beyaz mousse için de beyaz çikolatayı benmari usulü eritin.
- Yumurta sarıları ile pudra şekeri çırpıp çikolataya ilave edin.
- Yaprak jelatini soğuk suda yumuşatıp sudan alın ve kısık ateşte başka bir kaptan eritin. Jelatin ve çırpılmış kremayı da ilave edip karıştırın.

- Çikolatalı mousse'u dolaptan çıkartıp üzerine ekleyin. Tekrar dolapta dondurun.
- Üzerini taze orman meyveleriyle süsleyip servis edebilirsiniz.

Afiyet Olsun...

zberfin.and@gmail.com

ŞAH BAZAAR

Hatice Çoban Uzun

Adaçayı

30-70 cm boyunda olan bitkinin menekşe renkli çiçekleri halka dizilişlidir. Karşılıklı olan beyaz keçeli yaprakları gümüş gibi parıltı ve acımtırak, ıtırılı bir koku yayarlar. Bahçe adaçayı, güneşli bir yerde yetiştirilmelidir. Dona karşı duyarlıdır.

Bitki yaprakları çiçeklenme öncesi, Mayıs-Haziran aylarında toplanır. Etken maddelerinin doruğa ulaştığı öğlen saatlerinde toplanan yapraklar, gölgeli ve havadar bir yerde kurumaya bırakılır.

Demlenmeli, kaynatılmamalıdır. Boğaz ve bademcik iltihabına karşı oldukça yararlıdır. Öksürüğe iyi gelen bitkiler arasında yer alan adaçayının içinde bulunan cineol adlı madde öksürüğü önleyici özelliğindedir. İngiltere'de adaçayı ile ilgili yapılan bir araştırmada adaçayının hafıza için olumlu etkilerde bulunduğu, unutkanlık sorununa karşı yararlı olduğu tespit edilmiştir.

Böcek sokmalarında, sokulan bölgeye adaçayı yaprağının tozu uygulanır. Adaçayı ile ağız çalkalama ve gargara dişlere, dişeti çekilmesine ve kanamasına karşı da faydalıdır. Aynı zamanda insüline bağımlı olmayan şeker hastalarının tedavisinde önemli bir yer tutar. Gaz gidericidir. Antibakteriyel nitelikleri vardır, virüs ve mantar gelişiminin engellenmesinde etkilidir. Östrojen hormonu içerir. Menopoz dönemi sıkıntılarını azaltır. Hamilelere ve karaciğer iltihabı olanlara önerilmez.